

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 50 >

Hel-ben hazhoz uordva:

Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, november 14.

A végeredmény.

Két kerület, Rimaszécs és Orosháza kivételével Magyarország minden kerülete megválasztotta képviselőjét. A tegnapi választások héttel szaporították a kormányparti mandatumok számát. Van már Bánffy-nak majdnem háromszáz embere.

A tegnapi pótválasztást is az jellemezte, ami a nagy választások leghevesebb napjait: késhegyig menő lelketlen küzdelem a néppárt ellen. Kecskemét és Várna volt a legádázabb csaták színtere. Mindkettő híven jellemzi a kormányt s az egész liberális rendszert.

Kecskeméten, az alföldi »hirös város«-ban minden követ megmozdítottak a kormány jelöltjének győzelmére. Nagy okuk volt rá. Minden áron meg kellett akadályozni, hogy az ifjú néppárt ősz vezére, a magyar Windhorst, bekerüljön a képviselőházba. Bismarck nem fél annyira a »kis excellenciás«-tól, mint Bánffy Zichy Nándor gróftól.

A néppárt kecskeméti győzelmét meg kellett hiúsítani már csak azért is, hogy ne mondhassa ez a párt, hogy vezére a legmagyarabb kerületet képviseli. Ugy is ráfogták erre a pártra, hogy a nemzeti-ségekkel szövetkezik, hogy csak a felvidéki tótok között vannak hívei. Ezt ugyan

már alaposan megczáfolta a választások első napja, amikor az ország legmagyarabb vármegyéje, Zalamegye hat néppárti követet választott. Maga Wlassics miniszter azért köszöngette annyira a »drága« csáktornyai mandatumot, mert Deák Ferencz vármegyéjéből ez az egyetlen egy kerület liberális kézbe. Zichy Nándor nem lett kecskeméti képviselő, de a tegnapi választás kétségtelenné tette, hogy a »hirös« magyar város erős vára a néppártnak.

Jellemző ennél a választásnál az is, hogy három pártnak kellett egyesülni a néppárt ellen. Nem csak a király-utczai függetlenségi párt, hanem az Ugron-párt is a kormányt támogatta. Jó lesz tudomásul venni.

A másik, a várnai választás, rémséges erőszakoskodásáról örökké nevezetes marad a magyar választások történetében. Nyitra, Stomfa, Nagy-Szombat mind csak szerény kísérletek voltak ehhez képest. Legfeljebb a csaczi merénylet konkurálhat vele. Alább, lapunk más helyén részletes tudósítást közlünk róla pártatlan közlemény nyomán.

Itt csak arra akarunk rámutatni, hogy félő, hogy az a brutális erőszak, amit Várnán, Csaczián s az egész felvidéken elkövettek, nagyon meg fogja bosszulni magát. A felvidék népe a nélkül is vándorol Amerika felé és ki van téve a

panszláv áramlatnak, melytől eddig is csak a kath. papság hazafias működése tartotta vissza. Az a nép látta most a magyar szabadságot, — nem fog-e kárba menni a kath. klérus magyarosító működése? — ki tudná megmondani? A felelősség a kormányt terheli. A tegnapi választás, mint az októberi tanúságot tesz arról is, hogy egyedül a néppártot vezette igazi lelkesedés.

»Lehet ezt a pártot (írja egy liberális lap) kártékonynak tartani, lehet gyűlölni, lehet megvetni, de becsülettel azt tagadni nem lehet, hogy a népet magával ragadta.

Persze, azt mondják, a papok fanatizáltak. Mit tesz az? A nép hitt nekik és ment utánok hittel.

Elvégre 1848-ban Kossuth Lajos is fanatizálta a népet. És 1861ben Deák-Ferencz is fanatizálta a népet. A természet egyszerű fia a maga együgyűségében és tisztaságában azzal becsesebb a tanult rétegeknél, hogy fanatizálható és a nemzet nagy céljaiért tűzbe vihető ellenállhatatlan erővel. Hogy ezuttal nem tudta fanatizálni se Bánffy, se Tisza, se Apponyi, se Ugron, se Kossuth, hanem megrokkant erejű mágnások mozgósították: erről ki tehet? Azért a nép szava nem Isten szava többé?

Ennek a pártnak a választóit elkobozták, széthordták, szétverték, a hatósági

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Csak őszintén . . .

Írta: Sz. FERENCZ.

— Oly szomorú most maga Margit, hogy nem is kísérlem meg, hogy mulattassam; valami bánata van talán?

— Oh nem Béla! Hanem egyre kérem: Tudom, hogy maga jó kedélyű s meg is tudna nevetetni, hanem ha igazán mulattatni akar ma, úgy beszéljessen inkább komolyabb dolgokról, de legyen őszinte és természetes . . .

Oly szépen mondta ezeket, hogy a fiatal ember szótlán nézte egy darabig e gyönyörű szép leányt. Szép nyári este volt, a holdvilág sugarai átszűrődtek a park lombjain s csak igen gyenge világosságot vetettek a kis padhoz, melyen ők egymás mellett ültek.

— Nemcsak hogy örömmel teszek eleget kérdésnek, de nagyon jól esett e szavakat magától hallanom Margit! Igen. Őszintén és természetesen! Nekem is ez jelszavam; nekem is sokkal kellemesebb ha közvetlen azon érzelmeimnek, azon benyomásoknak adok kifejezést, melyek legközelebb érintenek; hiszen már gyermekkorunkban azt tanultuk, hogy a beszéd nem egyéb, mint érzelmeinknek szavakban való kifejezése. Ne gondolja Margit, hogy mikor így társaságában lehetek, akkor természetesen találok azt, ha anekdotázom, apróságokat vagy napi eseményeket fecsegek s azok az én közvetlen érzelmeim kifejezéseinek. Ez nem is őszinteség, mert nem arról beszélek, a mire

gondolok s mindég mintha nyomná valami a lelkemet, mint a gonosztevőnek, a mit ha elmondanék, talán megkönnyebbülve érezném magamat. Legalább én így gondolom és most az ön szavai mintha biztatásul jöttek volna számomra . . .

A szép leány gyöngéden mosolyogva szólanul hallgatta Béliát, de hallgatása csak azt jelentette, hogy kíváncsi a szavaira, mert így még nem hallotta őt beszélni.

— Csak őszintén! Éppen azért nem bókolni akarok magának Margit, ha azt mondom, hogy társaságában lehetetlen másra gondolnia bárkinek, mint magára s így őszintén csakis magáról beszélhetek; lehet, hogy nem így képzelte, midőn arra kért, hogy őszintén és természetesen beszéljek, de azért hallgasson meg engem.

— Ha valakivel megismerkedünk, már az első pillanatban egyéni ítélő képességünkkel fogva az illető iránt vagy simpathiát érzünk, vagy nem, helyesebben az első látásra egyik ember tetszik nekünk, a másik nem. Én attól kezdve, hogy magát megismertem, vehette is észre, simpathiával viseltetem iránta, a mely egyre növekszik minél többször van alkalmam a találkozásra. — Ehhez járul az a hitem, hogy maga irántam gyűlölettel nem viseltetik, mert az esetben már eddig sem lett volna hozzám oly bizalmas s ez ad nekem reményt arra, hogy egy jó barátját fogja bennem felismerni, mely nekem kimondhatatlan örömmel szolgálna. — És én nem élek vissza bizalmával.

Azt mondta egy alkalommal, hogy még a

regényekben sem állhatja a szerelmi vallomások és ömlengések; én ugyan akkor azt a mondást kockáztattam meg, hogy azok nélkül tán regény sem lehetne, de most ezennel megfogadom, hogy ilyenekkel sohasem leszek terhére s éppen azért tartom szem előtt egy jó barátom szavait; hogy: Vigyázz, az ily barátságok és a simpathiának van bizonyos hatása, melyen túl már más a neve — szerelem.

De ne vegye ezt tőlem vallomásnak, hiszen maga iránt mindenki simpathiát érez, általános érdeklődéssel, szeretettel és tisztelettel viseltetnek iránta. Eleintén azt hittem, hogy csak én találok oly tökéletesnek, de azon pár év alatt, mióta ismerem, másról győződtem meg. Mert sok véleményt hallottam már magáról: az egyik nyájasnak, kedvesnek találta, a másikatnak a szép magaviselete, szépsége, szerénysége tetszett, míg a harmadik nem győzte dicserni kellemes hangját és így tovább. Éppen ily benyomást vettem észre, ily véleményeket hallottam mindenütt, a hol csak maga megfordult, meg vagyok róla győződve, hogy mindenki, a ki csak egyszer is látja, boldognak érezné magát ha bármiben segítségére, oltalmára lehetne, avagy tőle telhetőleg bármit megtehetne, a mit csak kíván. Ilyen leány kevés van, mert köztudomásu, hogy a legtöbb leánynak, habár meg is van áldva a legszebb tulajdonokkal, mégis van valami hibája, fogyatékosága. Száz és százféleképpen lehet a leányokat azok szerint variálni. Talán tulzásnak fogja ezt találni, de elhiszi, ha eszébe jut, vagy hallotta az Algebrából azt, hogy például: ha ezen a padon 5 ember ül, azokat 120 féleképpen stb. lehet egy-

erőszak, a törvény kijátszása minden eszközzel irtották; ellene szövetkeztek az összes pártok és mégis behozott, gondolom, huszonegy képviselőt.»

Nem evvel a huszonegy mandatummal, de az egész választásban elért eredményével, a népnek felkeltett lelkesedésével meg lehet elégedve. Jövője nem lehet többé kétes.

Vilmos császár az ujonczokhoz.

Tegnap délután eskették föl a gárdacsapatok ujonczait Berlinben. A papok beszédei után a katonák dandáronként esküdtek föl a zászlóra. A császárné Wladimir nagyherceg, Bhanuzangi siami herceg, valamint Adalbert, Agost, Vilmos és Oszkár hercegek a kastély ablakából nézték végig az ünnepélyt. Az esketés után a császár a csapatok közé lovagolt és a katonákhoz a következő beszédet intézte:

»Ti most a fészületre és a zászlóra meg esküdtetek, hogy hűvek lesztek hozzám, hadseregünkhöz és a hazához; valamint a korona semmi sem az oltár és a fészület nélkül, azonképpen a hadsereg is csak semmi a keresztény vallás nélkül. Ti arra vagytok hivatva, hogy gárdámban és ezredeimben a legdicsebb jelvények alatt szolgáljatok engem. Tartásotok eszetekben, hogy a trón és az oltár megőltalmazására kaptátok a fegyvereket s hogy különösen az a kötelességek, hogy engedelmességekkel mindig jó példával járjatok elöl. Kötelességünk fentartani azt, a mit a nagy Vilmos császár alkotott. Az ő szeme rajtatok pihen és az egész hadseregen. Adja Isten, hogy a menyeyei berukkoláskor a jóknak megállhassatok.»

A csapatok ezután a császárra háromszoros hurráht kiáltottak. Az ünnepélyt a zászlószázad elvonulása fejezte be.

Állami uradalmak eladása.

A pénzügyminiszteriumot élénken foglalkoztatja az állami uradalmak eladásának kérdése. Ez évben több mint 3 millió értékben történtek uradalmi-eladások, nagyobbára hosz-

szabb határidőre való törlesztés mellett. Ezek az uradalmak többnyire a déli megyékben fekszenek s az aradi állami uradalmi igazgatóság adminisztrálta őket. A kormánynak meghatalmazása van még 4 millió forint becslési értékű uradalmat eladni. Lukács László pénzügyminiszter a jövő képviselőháztól fölhatalmazást akar kérni még egy fél millió értékű uradalom eladására. Ezenkívül még mintegy 6000 kataszteri hold 1-2 millió forint értékű állami birtokot akar a kormány gyarmatosítási célokra fölhasználni.

Az egységes középiskola.

Mig a közoktatási kormány a népoktatás államosításán töri a fejét, és csak a pénz hiánya tartja mind ez ideig vissza, hogy keresztül nem vitte, addig a középiskolai oktatás egyre nagyobb hiányba jut.

Tulzanánk, ha azt mondanák, hogy a mai rendszer abszolút rossz, mert mint a közvetlen tapasztalás mutatja, a mai rendszer mellett is lehet szép eredményt felmutatni, ott, a hol a tanerők tehetsége és ügyszeretete képes pótolni a rendszer fogatékosságát. De másrészt éppen oly hibába esnénk, ha a mai kettős — klasszikai és reál — rendszer hibáit palástolgatnánk és merő konzervatizmusból ez ósdi, tarthatatlan rendszer mellett foglalnánk állást.

A középiskolai oktatás régen megérett már a revizióra. És bár mily ominozus lett legyen is Csáky Albin gróf neve a kultuszminiszterek annalesében, azon intézkedése előtt, a melylyel a középiskolai oktatás bajainak egyedüli gyógyszerül a középiskolák egységesítését jelölte meg, tisztelettel kell hajolnunk. És ha az orsz. közoktatási tanács ma még mindig a tanterv revíziójával vél segíthetni a bajon s ennek megállapítására bizottságot is küld ki, úgy ez a bizottság csak szizifusi munkára vállalkozik, s evégre is befogja

látni, hogy a baj oka mélyebben keresendő, nem csak a tantervben, hanem a rendszerben.

A középiskolai rendszer mai kettős szervezetében — klasszikai és reál irány — először igazságtalan. Ugyanazt a kvalifikációt kívánjuk meg ugyanis a reáliskolai tanulótól, mint gymnasiumtól és mégis még a gymnasium minden más pályára képesít, addig a reáliskola egyedül a mérnökre.

De a középiskolai oktatásnak kettős választása nemcsak igazságtalan, hanem fölösleges is. A kettős irányt — klasszikait és reálist — nagyon szépen érvényre lehetne jutatni az egységes középiskola keretén bent is csekély módosítással.

Ez a módosítás az előadandó nyelvek és a reális tárgyak terjedelmének megátlapítása körül mozogna. A görög nyelvet tartelékossával a görögpótló irodalommal és pótlótartelékossával a görögpótló rajzzal egyszerűen elkellene ejteni. Nincs annak ma a gőz és villany korszakában csakugyan semmi gyakorlati haszna.* Helyébe belehetne hozni a francziát. S így a következő nyelvek volnának tanítandók: magyar, latin, német és franczia.

A reáltantárgyak körüli módosítás abban állana, hogy az algebrát szűkebb keretek között tanítanák s ezzel kapcsolatban több gondot fordítanának a mértani és szabadkézi rajzra. A felsőbb matematika ugyis csak ész gymnasztika a melynek praktikus haszna mindössze csak a technikai pályán van.

A kettős iránynak ily módon kontemplált egységesítése mellett több gondot lehetne fordítani a nemzeti tantárgyak oktatására. Szégyenletes kevés az, a mit a mai rendszer mellett egy közép-

* A görög nyelv hasznáról az új rendszer megalakulásakor hosszas vita folyt úgy a parlamentben, mint a sajtóban. Mi a mellett vagyunk, hogy meg kell adni a lehetőséget a görög nyelv tanulására ezentul is.

Szerk.

más melletti helyzetekben változtatni; éppen úgy lehet egy leány szép, de nem kedves, szép de nem jó, modortalan, kaczer; rut stb. változatokban, míg magát csakis a legszebb tulajdonságokban lehet variálni és így érte el azt a kort, midőn már nem Margitkának, hanem Margit nagysámnak fogják szólítani, illetve szólítják is. Tudja, hogy általános szeretettel veszik körül s bámulat tárgya a fiatalság közt is. Tudja, hogy nemsokára nem kerülheti el az udvarlók özönét, kik majd vetélkednek felmagasztalásában, mulattatásában, a szebbnél-szebb bókok mondásában.

Sok embert fog megismerni, de valójukban keveset, mert az emberek oly egyformáknak tűnnek fel ugyan előttünk, de ez csak látszatt, mert a mennyire egyenlők külsőleg, belsőleg annál különfélébbek; mindeniknek más-más a természete, a gondolata, a bánata, az öröme, de fájdalom és gond nélkül talán egy sincs. — A hány ember, annyi élet; ezt tartom én; mindenki saját körülményeihez, felfogásához képest fogja fel az életet s egy bizonyos cél — terv egy láthatatlan fonal van előtte, melyen a jövőt elgondolja. — Maga Margit, most ott hagyja a gyermek éveket, kilép az életbe, és elgondolja a jövőt. — Arany az a fonál, melyet előtte elképzelt s körülötte minden paradicsom, melyben minden növény öröközöld . . .

Meg fogja látni, hogy az én szavaim nagyon egyszerűek voltak azokhoz képest, miket majd hallani fog. — Szebbnél szebb szavakban festeni fogják maga előtt az életet, a jelent, a jövőt s abban kiváltképp a maga személyét, telve reménnyel és boldogsággal, de kevesen

lesznek azok, kik megfogadják a maga szavait, hogy csak őszintén és természetesen! de annál többen, kiknek eszét és szívét megzavarja az a két fekete szem . . .

Vagy talán akkor magának is megváltozik a véleménye a szerelmi vallomásokról? Nem tudom, de gondoljon majd akkor vissza egykori barátjára, ki nem szeretett a szemeibe nézni, mert attól tartott, hogy a barátság és sympáthia tullep azon a bizonyos fokon . . . s azt fogja mondani:

»Sajnálom azt a fiut, mert őszinte volt! — Ugyan ne gunyolódjék. — szólt közbe Margit mert az őszinte embernek nem jól áll, magát pedig olyannak szeretném ismerni s úgy látom olyan is — máttól fogva. — Látja én nem tagadom, soh' se haragudtam magára s nem kerültem a társaságát, de az a Mátrai Laczi, Halmos Loránd, Bérczy, meg a többi afféle — járdakoptatók olyan kiállhatatlanok, hogy nem tudok rájuk sem nézni. . . de megyek már, mert hív a mama! Isten vele Béla a viszontlátására holnap!

Az idő későre járt, a sétálók már hazatértek. — A hold teljes fényében ragyogott s átszűrődtek sugarai a szép őszi éjszakában a sárgás-zöld lombokon, miket meg-meg fujt a szellő; s úgy tünt fel, mintha apró lepkék moznának ott s folyvást legyezgetnék egymást ezüstös szárnyaikkal . . .

* * *

Azóta kétszer sárgultak el s hullottak le a fák levelei: majd két év óta távol volt már Kerekes Béla. — Senki sem tudott róla semmit. —

Margitéknál nagy jour volt; ott voltak barátai s barátai az utóbbi időben rendes látogatók Mátray, Halmos, Bérczy, Pálffy, kik csinos fiatal emberek s mind megannyi don Juan-ok voltak. — Nem mondhatni, hogy szerénykedtek, vagy tartózkodók lettek volna s így együtt nagyon jól mulattak a fiatalok, míg a másik szobában a mamák azon szudósódtak, hogy melyik a legjobb — »parthie.«

Eközben Margitot félrehívta édes anyja s így szólt hozzá:

— Kedves lányom, mihez tartás végetl még ma közölnöm kell veled — a mi talán kissé meg lep — hogy Mátray megkérte a kezdet — — —

— Igen anyám, én mondtam már neki, hogy beszéljen anyával; én már igent mondtam . . . vagy az övé leszek, vagy — senkié! — szólt s azzal mint fürge lepke szaladt vissza a társaságba, mely már ott sétált a szép, árnyas parkban, ő pedig leült Mátrayval arra a padra, melyen két év előtt oly sok estét töltött Kerekessel . . .

Dalos hangja messze hallatszott, a mint leendő vőlegényével csevegett:

— Ha mulattatni akar, beszéljen el valami érdekeset, változatos életéből vagy kalandjairól; tudom, hogy nagyitni szokta, de tudja csak érdekes legyen . . . De előbb mondja, hogy: szeret! ? . . .

Most ily szép volt az est — oly szépen ragyogtak a csillagok, de az öreg hold mintha ravaszul mosolygott volna . . .

iskolából kikerült ifju a hazai történelemből, a magyar irodalomból és földrajzból tud. E mellett a rendszer mellett talán majd a miniszterelnökünk sem keresi Koppenhágát Ausztriában?!

Az egészséges középiskolával továbbá nagyon sok költséget kímélnek meg, ott pedig a hol mint nálunk s parallel középiskola felállítása válnék szükségessé, arányosabb lenne ez iskolák népességének megoszlása, s a tanerők kevesebb fáradságára több eredményt tudnának felmutatni. — Nem volna meg az a gyűlölködést szülő versengés a középiskolákba való bejuthatásáért, nem szorítanák le olyan könnyen az egyszerű polgár és iparos gyermeket a tudományos pályáról azzal az indokolással: menjen iparosnak, hiszen az apja is az volt, mert emellett az indoklás és eljárás mellett Martinuzziból se lett volna sohasem államférfi, b. Simor Jánosból sem hercegprimás.

Az országos közoktatási tanácstól a középiskolai tantervek revidálására kiküldött bizottság tehát véleményünk szerint leghelyesebben cselekszik, ha nem vállalkozik a további kétes sikerű kísérletezésekre, hanem őszintén a vallás és közoktatásügyi miniszter elé lép és megmondja neki: Kegyelmes Uram, nem használ itt már sem a tanyanyag, sem a tankönyvek könnyítése, sem görög, sem görög-pótló, nem csak a tantervben van itt hiba, hanem a rendszerben is, nem használ itt már más semmi, csak az *egységes középiskola*. ○

A kisucza-ujhely—várnai választás.

Lapunk tegnapi számának »távirati« rovatában megemlékeztünk, hogy a nyitrai és stomfai választáson is meghaladó visszaélések következtek el tegnap Várnán.

Nem a néppárt hivatalos lapja, hanem a Bud. Hirlap írja e párját ritkító választásról a következőket:

A várost *valósággyal meyszállta a katonaság*. Krakóból *másfél század dragonyos* táboroz köztük öt tiszttel, *725 gyalogos katona és 114 csendőr ügyel* még a rendre, a kiket Pozsonyból, Esztergomból és Komáromból rendelték Várnára.

Várna áthatlan kordonnal volt körülzárva. Künn a mezőn lovasság táboroz. Az egyes csapatok között őrzőjáratok czirkálnak. Az utakat csendőrség állja el, karszalagos rendezők utasításaira hallgatva. A város piacán levő koresma szolgál választási helyiségül.

A piacot szuronyos katonaság állta körül, úgy, hogy választó alig látszott, csak egy-egy kormánypárti kortes szaladt ide-oda.

A rendezők csak azokat bocsájtják a kordonon keresztül, a kiknek igazolványuk van. A választási igazolványokkal nagy manipuláció történik.

A községi jegyzők, kiknek az elnök elküldte az igazolványokat, nem osztották ki a népközt, csak egy kis részüket. A néppártiak azután szóbeli előterjesztést tettek, mire 190 választónak adtak igazolványt, de 500-nak már nem jutott.

A néppárt egyik bizalmi férfia, Rakovszky István képviselő az éjjel nagy számú néppárti választóval érkezett Várnára, de nem eresztették be a városba. Már este 8 óra után senkit sem bocsátottak be Várnára. Rakovszky az egész éjszakát a várnai állomáson töltötte s hajnalban, úgy látszik, elutazott. Az első szavazatszedő bizottság elnöke Kloch báró, a másodiknál Czigler trencsényi főszámvéve. Mielőtt a szavazást megkezdték volna, Zmeskál Zoltán néppárti bizalmi férfit tiltakozott a falusi jegy-

zők eljárása ellen, hogy az igazolványokat részint ki nem adták, részint pedig hamisikat és érvényteleneket osztogattak. Kérte az elnököt, hogy a törvény értelmében igazolványok nélkül is szavazhassanak a választók. Az erre így felelt:

— Ugy vagyok értesülve, hogy a jegyzők valamennyi igazolványt kiosztottak. Különbömben majd meglátjuk. Egyelőre csak azokat bocsátom a kordonon át, kiknek igazolványuk van. A többi oszoljon szét, különben szétkergetetem őket.

Kilencz órakor kezdtek szavazni. Mindjárt kezdetben több néppárti szavazatot utasítottak vissza, mert a jelölt nevét nem egészen tisztán mondták.

A kisuczai völgyből külön vonaton jöttek a kormánypárti választók. A várnai völgyből szekeren jöttek s mindnyájan a városban vannak. Lehetnek állítólag ötszázan.

A néppárt óriási többségben volt, de a kormánypártiak már előre mindenfelé táviratozzák, hogy a győzelmük bizonyos.

A stomfai mintát is megpróbálták. Nyolczszáz választó áll a városon kívül. A közeli koresmába sem eresztik őket, mert nem kaptak igazolványt, vagy hamis igazolványt kaptak.

A választás végtelen lassan ment. A néppárti községek és választók mind elkésnek, egyszerűen azért, mert igazolvány hiányában künn rekednek a kordonon.

A második küldöttség, melyhez 14 község van beosztva, alig szavazott néppárti. Úgy látszik ezekben a községekben a legnagyobb volt az igazolványokkal való botrány. Az első küldöttség, mely előtt a kisuczai-völgyi harmincz község szavaz, részben kaptak igazolványt a néppárti választók is és ezeket oda bocsájtják a szavazás helyiségéhez, de ezeket visszavetével tizedelik. A néppárti vezér emberek mindent megtesznek, hogy a választók bebocsátását kieszközöljék, de eredménytelenül.

A második szavazatszedő bizottság délután 2 órakor kütözte a zárórát. Abból a tizenegy községből, melyet e bizottság elé rendelték, mindössze 15 néppárti kapott olyan igazolványt a melylyel szavazásra eresztették. A záróra kütüzése után Czigler bizottsági elnök elrendelte ama választók behívását, a kiknek nem volt rendes igazolványuk.

A rendező kiment a husz percznyire levő néppárti táborba, behívni e tizenegy községet, de mire kiér, kijelenti a kordonnál álló rendezőségeknek, hogy elfelejtette, mire utasította az elnök. Zmeskál Zoltán ekkor szinte szaladva jön a táborból, jelenteni a történeteket. Most más rendező megy ki a táborba, honnan végre keresztül eresztik a várnai völgy tizenegy községét, azonban a második kordonnál, mely közvetlenül a piac tér előtt van, föltartóztatják őket azzal, hogy csak az elnök írásbeli rendeletére hajlandók őket átérésztetni.

A jelenlevő Markovics János bemegy az elnökhöz írásbeli engedelmet kérni. Az elnök kiadja az engedelmet, de ekkor már elmúlt a záróra és a 14. község néppárti választói nem szavazhattak.

Bent vontatottan folyt a szavazás. Délután 4 órakor szavazott az első bizottságnál Sipekyre 152, Markovicsra 121. Elutasított az elnök 108 szavazatot. Ekkor az elnök kütözte a zárórát.

Zmeskál most arra kérte az elnököt, hogy szavaztassa le a záró óra alatt azt a tizenegy községet is, mely a második bizottságnál nem szavazhatott. Az elnök elutasította kérésével, de elrendelte végre a néppárti tábor bebocsátását. Csak úgy tódult a szavazó helyiség köré a körülbelül 500 ember, mely mindvégig kitartott. Egész nap alatt alig szavazott négy-száz ember, most ily tömeg egy rövid órára esett. De a kormánypárt is hagyott tartalékot a záró órára, hogy fogyaszsa a néppártnak oly drága perczeit és a záróra alatt is csak oly lassan folyt a szavazás, mint egész nap. Az igaz, hogy maga a lomha nép is lassította az eljárást. Mig bejött a terembe, akárhány elfelejtette jelöltje nevét, úgy, hogy el kellett utasítani szavazatát.

Az egész záróra alatt leszavazott mindössze 34 ember: 25 Markovicsra és 9 Sipekyre. Visszautasítottak 12 szavazatot és 5 óra 5 perczkor bezárták a szavazást és több százra

menő le nem szavazott néppárti jelenlétében Sipekyt deklarálták követnek.

A néppárti tömeget visszazoritották erős csendőrkordon mögé. Ott várt egy darabig a nagy fekete sokadalom. Végre egy élemedett tekintélyes parasztot küldöttek követségbe az elnökhöz, hogy tudakolja meg, szavazhatnak-e, vagy sem. Mikor azután megtudták az öregtől, hogy vége mindennek, csendes zugolódással széteszlottak az éj sötétségében.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

November 19. A biharm. négyelet árvaházának megnyitó ünnepélye és az »Erzsébet« táncestély.

* **A hivatalos lapból.** Király ő Felsége S e y László nyugalmazott árvaszéki elnöknek, sok évi közszolgálatá alatt szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi czimet adományozta. — B a c k Hermann győri gőzmalom tulajdonos, valamint törvényes utódai, a közügyek és közjótékonyosság terén szerzett érdemei elismerésül »begavári« előnévvel a nagynemességet nyerte ő Felségétől.

* **Kitüntetés.** ő Felsége S z a b ó Endre eszterházi körorvosnak, sok évi önzetlen és buzgó működése elismerésül az arany érdemkeresztet adományozta.

* **Kinevezés.** A nagyváradi kir. tábla elnöke R á c z Kálmán végzett joghallgatót a kamara kerületébe dijas joggyakornokká nevezte ki.

* **A székelyudvarhelyi kivilágítás.** Az Ur 1896 esztendejének október havában Székelyudvarhely városa is választott országgyűlési képviselőt. A város bölcs intézői úgy gondolkodának, hogy a kormánypárti programmal megválasztandó képviselő urnak igen jól fog esni, ha a várost kivilágítják. Kiadták tehát a rendeletet, hogy 5 frt. büntetés terhe alatt mindenki világítsa ki ablakát az új képviselő tiszteletére. Amde a délutáni órákban megtörtént vala az a hallatlan és nem várt eset, hogy az ellenzéki jelölt Tibád Antal jutott többségre. Nosza fölhajszoltatik ismét a városi szolgálhad, házról házra küldetvén annak kihirdetésére, — hogy 5 forint büntetést fizet, e ki estére kimerészeli világítani ablakát. — Ily történet vala az Ur 1896 esztendejének képviselőválasztó napján, Székely-Udvarhely városa a rendes sötétségben maradt a fényesnek ígérkezett illumináció helyett. Amde az éber sajtó az ilyesmit nem szokta egyszerűen tudomásul venni. A Székely-Udvarhely című lap is a választások után megjelenő számában kérdést intézett a városi tanácshoz, hogy micsoda jogon és czimen mertek ilyen rendeletet kibocsátani, mely csak a polgárok zaklatására és boszantására alkalmas. És az idézett lap következő számában megjött a bölcs válasz:

A kormánypárti urak fejéből kipattant bölcsesség szerint azért volt szükség a kivilágításra mert attól féltek, hogy ha pártjuk győzni fog, zavargásokat csinál s a kirendelt katonaságnak látnia kell, hogy kit szurjon és löjön le. De mikor bizonyossá lett az ellenzék győzelme, kifuvatták a gerygyákat, mert előre tudták, hogy az ellenzék gavallérosan viselkedik!

Lám, lám, milyen szép dolog az elismerés s milyen csinos dolgokat süt ki szorulás esetén a kormánypárti bölcsesség!

* **Alapítványi helyek betöltése a vinczellérképezdénél.** A bihar-diószei vinczellérképezdénél Biharvármegye több alapítványi helyet létesített, a melyen biharmegyei születű növendékeket képeznek ki. A most kezdődő tanfolyamra három bihari alapítványi helyet töltöttek be. Az alapítványi helyekre: B a l o g h Ferencz nagyszalontai, S á n d o r József bihar-diószei, M i s k o l c z y Károly micskei lakosokat vették fel.

* **A posta-távirtda köréből.** A »Posta-Távirtdai Közlemények« szerint a nagyvárad posta-igazgatóság kerületében **Farkas Mária, Hamada Anna, Martonffy Flóra, Simon Etel és Szüts Imre** posta-távirtdai kiadókká képesítettek.

* **Gyász hírek.** Mint részvétellel értesülünk, városunk egy közbecsülésben és tiszteletben álló urhölgye **Beliczay Anna** rövid szenvedés után elhunyt. A gyászestéről a család a következő jelentést adta ki: Özv. idős. Beliczay Ferenczné, szül. Schwachhoffer Alojzia ugy maga, mint gyermekei: Ilona férjével Erdély Károlylyal és fiok Endre, Louiza férjével Verkerdi Olasz Gyulával és gyermekeik Etelka, Özv. érkeserű Fráter Gézáné, fiával Ernővel, Olasz Irén, Ödön, Zoltán, Béla továbbá Özv. ifj. Beliczay Ferenczné sz. Harcsari Etelka, Irén és Jolán gyermekeivel, ugyszinté Beliczay Katalin nevében is fájdalom telt szívvvel jelentik a szeretett felejtethetlen sógornő, illetve a forrón szeretett felejtethetlen jó nagynénjöknek jaskófalvi és nagyszántói Beliczay Annának a haladók szentségeinek ájtatos felvétele után áldott életének 85-ik évében rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei folyó hó 15-ikén d. e. fél 11 órakor fognak a korona-utcai lakásától a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és az olasz-i sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat ugyan e hó 16-án d. e. 10 órakor fog az olasz plébánia templomban az egek urának bemutatni. Mely végtisztesség tételre az elhunyt rokonai tisztelettel meghívattak. Nagyvárad, 1896. november 13. Béke hamvaira! — Ugyancsak tegnap vettük a **Burger Sándor** elhunytáról szóló gyászjelentést, mely a következőképpen hangzik: Özv. Burger Sándorné szül. Papp Gizella és gyermekei; Gizella, Irén és Jenő, továbbá napa Özv. Papp Zsigmondné szül. Lipiczky Anna nemkülönben testvér, sógor és sógornői Novák József, neje Gölcz Adél, Burger István neje Zelenai Boros Vilma, Burger Etelka férje Huszka Ödön, Burger Gizella férje Egresy Aladár és Özv. Bánó Edéné, az összes rokonság nevében is, mélyen megsomorodott szívvvel tudatják, forrón szeretett férj, apa, vő, testvér és sógor Burger Sándor okleveles gyógyszerésznek folyó év november hó 12-én este 10 órakor életének 38-ik, boldog házasságának 10-ik évében a szentségek felvétele után, hosszas szenvedés folytán az urban elhunytát. A kedves halott földi maradványai folyó év november hó 14-ikén d. u. 3 órakor r. kath. egyház szertartása szerint fognak a mezőkeresztesi sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat az elhunyt lelkiüdvéért f. év november hó 16-án d. e. 9 órakor a helybeli r. kath. templomban fog a mindenhatóknak bemutatni, mire az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Mező-Keresztes, 1896. november 13. Aldás és béke lengjen drága porai felett!

* **A gyulai Mathuzsalem.** Százhat esztendeig élt és a város legöregebb polgára volt a mindenki által ismert Kozma Ferencz cipész Gyulán, a ki még nem régen olyan fürgeséggel járt-kelt az utcán, mint akármelyik fiatal ember.

* **Hymen.** **Misura y Annát**, lapunk szelimes munkatársnőjét, a napokban jegyezte el **Fleischer József** rokonszenves, fiatal postatiszt. Tartós boldogságot kívánunk a megköntendő frigyhez.

* **A katonaság új egyenruhája.** A hadseregnek most új egyenruhával tesznek kísérletet. Egyelőre a gyalogságról van szó, a mely a mostani ruházattól eltérő uniformist kap. A ruha világoskék; a nadrág a bosznia-hercegovinai csapatokéhoz teljesen hasonló, a zubbony gallérján egész körül az illető ezred színe van. A sapka marad a régi. Az új ruhával egyelőre a 6 ik számú. Károly román királyról elnevezett ezred egyik századát látták el kipróbálás végett.

* **A sertészárlat feloldása.** Majdnem két évi zárlat után, mely alatt nemcsak a nagyvárad, hanem a biharmegyei

gazdák is megéreztek ennek hatását, végre ismét fel van oldva Nagyvárad területe a zárlat alól végleg. A vézmentes helyekről, a mai naptól kezdve szabad a sertések beszállítása elárúsítása végett, azon feltétel alatt, ha a járlaton hivatalosan igazolva van, hogy a behajtott sertések tényleg »vézmentes« helyekről valók. Oly helyekről, hol a sertésvész uralkodott, vagyis fertőzött helyekről nem szabad a piacra behajtani sertéseket, csakis a sompóig. Eddig is csak alispáni engedéllyel és az illető községi állatorvos bizonyítványával lehetett azonnali levágásra sertéseket hozni a városba. E sertések megmázsálása is a Vágóhidon történik. Mától kezdve tehát, ismét szabad Nagyváradon a sertésvásár.

* **Zichy Jenő gróf és Wolfner Tivadar.** Érdekes találkozás történt a napokban Zichy Jenő gróf és Wolfner Tivadar országos képviselők között a keteti pályaudvarban. Zichy Jenő gróf Sima Ferenczcel ment együtt a váróterem felé. Egy pillanatra Sima visszamaradt, a mikor Zichy Jenő gróffal szembe egy előtte ismeretlen ur közeledett mosolygva és kezét nyújtva bemutatkozott,

— Nevem Wolfner Tivadar.

Zichy Jenő gróf önkéntelenül hátra kapta mindkét kezét és fejét megbiccentve, tova sietett, ott hagyva az ámuló börgyárost, az új kormányparti képviselőt. Zichy Jenő gróf azután a visszaérkező, Sima Ferencznek nevetve mondta el az új képviselővel történt találkozását és befejezésül hozzátette:

— Barátom, én azt mondom, hogy abból a régi nemesi világból való jó szokással, a képviselők közt való általános tegezéssel ezután fel kell hagynunk.

* **A 0-on alul.** Csütörtökön éjjel 11 órakor még csorgott az eső s péntek reggelre keményre fagyott az út. Éjjel tájban hideg, metsző északi szél keletkezett s a thermometer bigánya a 0-on alul szállott. Tegnap szép, verőfényes idő volt, de már nem sok melege a van a napsugárnak. Az árnyékban állandóan 0 mutatott a hőmérő s a napos oldalon is alig 2—3 fok meleg volt. Az utcákon megjelentek a téli kabátok s a nők legújabb téli divatja, a nagy prémes, lecsüngő gallérok igen gyakoriak. Egy szép reggelen arra ébredünk, hogy megérkezett a holt föld téli szemfedője.

* **Szaván fogta.**

Megyei bizottsági tagok választottak N.-ben. A választás vezetői megéheztén, éhség és szomjúság esillapítóul néhány palaczk bort és egy pár doboz szardiniát hozattak.

A megyei irnok is segédkezni akarván a felbontásnál, felkap egy dobozt, s ide-oda forgatja a még sohasem látott portékát, végre odaszól az elnökhöz.

— Tekintetes uram hol szabad ezt felbontani?

— Nekem mindegy, a hol tetszik, — veti oda az elnök.

— No hát akkor majd otthon bontom fel! — mond az irnok, a szardinia dobozt zsebre vágva.

* **A kéményseprők büntetése.** A kéményseprőket eddig szabályrendeletű uton 20—50 frtig büntette az iparhatóság, ha elmulasztotta a kémények tűzrendészeti tisztántartását. A kereskedelemügyi miniszter most leirt a törvényhatóságokhoz, hogy a kéményseprők a kémények tisztántartásának elmulasztásáért nem szabályrendeletűleg az iparhatóság által, hanem tűzrendészeti kihágásért 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel közigazgatási bizottság által büntetendők.

* **Uj szivar.** Bilinszki osztrák pénzügyminiszter a költségvetési pönzügyi bizottság tegnapi ülésén bejelentette, hogy a jövő évi április 1-től Infantes nevű új szivart fog forgalomba hozni. Mivel pedig a szivar dolgában mindig egyforma a rend, (élig-meddig a szivar is közösügy) bizonyos, hogy ilyen szivar nálunk is lesz.

* **Takács Zoltán nem örült meg.** A »Szegedi Napló« révén az összes lapokat bejárta az a hír, hogy a szegedi csillagbörtönben ülő dr. Takács Zoltán megőrült. A másik helyi lap, a »Szegedi Híradó«, a mely erről a dologról akkor nem értesült, most »föltétlenül hitelt érdemlő forrásból vett információ« alapján kijelenti, hogy a hirhedt ember nem örült meg. A valóság az, hogy beteg, hogy a rabkórházban van, de épen nem lelki beteg.

* **Rendőri hírek.** **Elveszett.** Tegnap hajnalban, a vasut melletti vámházról, a Kishidig tartó uton egy összecsomagolt ágynéműből álló pakk elveszett. E holmik értéke 25 frtra tehető s a károsult kéri a megtalálót, hogy sziveskedjék azt a rendőrség útján kezeihez juttatni. — **Véres verekedés.** A 24. számú konflis tulajdonosának fia, egy nyilvános mulatóhelyen anynyira leitta magát, hogy veszekedni kezdett és egy bottal a tulajdonosnőt főbevágta. A rendőrségnél jelentés tétetett.

x **Dr. Martonfy Bogdán** ügyvédi irodáját Sal Ferencz- (Barátok) átca, Tarrház 806. sz. emeletre tette át.

Mizeriák.

Van a boldog magyarországnak is, mint minden művelt, sőt műveletlen országnak egy nagy testülete, melynek a legszebb hivatások egyike jutott osztályrészül amik az embereket, mint embereket s mint állampolgárokat illethetik.

Hivatása az igazság kiderítése, az erkölcs, a személy- és vagyonbiztonság megóvása, a természet és törvényalkotta jogrend megsértőinek megbüntetése. Ez a szép hivatás jutott a bírói karnak.

Minden művelt államnak tudomása van arról, hogy a bírói kar e hivatásának csak úgy felelhet meg, ha tagjai függetlensége biztosítva van. Mert lehet-e elképzelni, hogy nyugodtan, visszaélések nélkül fogja végezhetni teendőit, az a bíró, akinek nyomorognia kell? Nálunk is rájöttek hosszú idők után e gondolatra s elhatározták, hogy a bírósági hivatalnokok fizetését rendezni, illetve emelni fogják. Ez elhatározásnak részben eleget is tettek s bár neveltséges csekély összeggel, de mégis felemeltettek a fizetések s most már legallább nem lehet elmondani, hogy a megélhetés szüksége visszaélésekre viszi a bíróság tagjait.

Ezzel azonban az állam korántsem tett eleget kötelességeinek bírói karával szemben. Nem akarunk Anglia példájára hivatkozni, hol a bírák körülbelül oly fizetéssel bírnak, mint nálunk hat együttvéve. Erre alig is találnánk tervezetet. Azonban talán az a magasabb fokú műveltség, melylyel egy bírónak bírnia kell, az a hosszas, költséges előkészület, mely a bírói pályát megelőzi, és az a társadalmi állás, melyet a bírónak el kellene foglalniok, mégis csak kissé több fizetést kívánnak meg a jelenleginél? A bírói kar tekintélyét növelni kell folytonosan s biztosítani kell az egyesek részére is a módot arra nézve, hogy a társadalomban elfoglalhassák azt a helyet, mely őket megilleti. Nem a régi puritán világban élünk most. Sajnos, hogy úgy van, de külsőségek után itélik meg most az embereket s főképen e külsőségek adják meg a kellő tekintélyt is.

De nem erről akartunk szólni. Hisz az állam megtett annyit, hogy a fizetést felemelte, fizetési fokozatokat rendszeresített s megígérte, hogy 10 év lefolyása alatt fokozatosan valamennyi hivatalnokát belejuttatja a megfelelő magasabb fizetési fokozatba. Az erre vonatkozó törvény 1893-ban lett meghozva s azóta már teljes három év múlt el. Már benne vagyunk a negyedik évben és a fokozatos előléptetésekről még mindig nem hallottunk.

Vegyük csak fel például az aljegyzőket. Ez időszerint Magyarországon körülbelül hatszázötven aljegyző van s ezek közül nincs ötven sem a magasabb fizetési osztályban. Akik benne vannak, azok sem most jutottak bele. Hiszen, ha ily módon akarják keresztül vinni a törvényt, nem tiz, hanem húsz év alatt lesz az keresztülvive.

Igen jó okoskodás ez az államtól. Minél tovább húzza-halasztja a dolgot, annál több marad meg neki magának. De talán még sem

egészen helyes eljárás az, mikor a gazda ve-rejtékével dolgozó munkásának megérdemelt díjazását vonja el azért, hogy év végén büszkén elmondhassa: „jól gazdálkodtam, nincs deficit!”

Általános a panasz a miatt, hogy a fokozatos előléptetések nem történnek meg. Az idén már szóba került ugyan, hogy egy harmada a hivatalnokoknak a megfelelő magasabb fizetési fokozatba lépjen, mintegy helyreptelendő a három évi késedelmet, azonban most — megint elaludt minden.

Talán el lehetne várni, hogy a törvénynek elég tétessék. Hisz az írott malasztnak bizony nem sok haszna van. Az ígéretek, biztatásokból megélni nem lehet. Azt hiszem, tudják ezt odafenn is, de azért valószínűleg eleget várhatnak még a hivatalnokok míg régi álmuk teljesülni fog. *J. y.*

Felhívás előfizetésre.

F. évi november 1-től a „Tiszántul” politikai napilapra új előfizetést nyitottunk.

A „Tiszántul” zászlójára a katolikus s hazafias szellem és irány eme jelszavai vannak felírva: *Isten, király, haza!*

A „Tiszántul” az egész országban a legolcsóbb politikai napilap.

Kérjük tisztelt elbarátainkat, hogy lapunk terjesztésével szent s hazafias elveinket is minél szélesebb körben terjeszteni sziveskedjenek.

Az előfizetési feltételek a lap homlokán olvashatók. **A szerkesztőség.**

A szultán és Tisza Kálmán.

Írta: **IR. BETHLEN MIKLÓS** gróf.

Nelidoff, orosz nagykövet Konstantinápolyban kihallgatásra jelentkezett a szultánnál, hogy őt az örményeknek adandó refromok érdekében kapacitálja. Nelidoff az egyedüli nagykövet Konstantinápolyban, a ki a szultánnal tolmács nélkül — téte a téte — beszélhet, mert csak Nelidoff bírja tökéletesen a török nyelvet oly mértékben, hogy a szultánnal folyékonyan beszélhet törökül. Tudvalevőleg a szultánnak a »keresztény kutyákkal« csak törökül szabad beszélni, a mint a vallása neki ezt előírja.

Midőn Nelidoff a szultán előtt megjelent, a török etikette szabályai szerint kénytelen volt mindentéle közönyös dolgokról beszélni, csak arról nem, a miért a kihallgatásra a szultánnal megjelent.

Ad rem csak akkor szabad beszélni az illetőnek, midőn a szultán a kihallgatás tulajdonképeni tárgyát önként, saját akaratából megérinti. Ez a jel, hogy szabad beszélni.

Nelidoff kezdetben az időjárásról beszélt, a czár egészségéről, a dán király életkoráról és ehhez hasonló dolgokról; eltelt egy negyedóra, és a szultán még mindig nem ütötte meg a kongot s hallgatott az örményekről.

Hanem a ravasz orosz tudta, kivel van dolga és hogy kell kiugrasztani a nyulat a bokorból.

A perzsa sakra fordította a beszédet és az ugynevezett baby vallási szektára, mely a testvériséget prédikálja s azt hirdeti, hogy még a keresztényeket sem szabad gyűlölni és üldözni.

A szultán ajkain erre egy kínos mosoly vult el.

Ezek a babyk — mondá Nelidoff — valódi ördögök.

Tiltakoznak az ellen, hogy a szegény embert megverje a rendőrség s azt követelik, hogy a törvény ítéljen a bűnös felett s nem a rendőrség; azt is ohajják, hogy ha valahol valami bűn miatt keresik a bűnöst, ne zárjanak be az első feladásra vagy alaptalan gyanura, tömérdek ártatlan embert s ne martírizálják őket a legiszonyabb kínok közt, azon ürügy alatt, hogy őket vallomásra bírják.

Ezek a szerencsétlen babyk olykor jobb ételeket is akarnak enni, mint a gazdag emberek; egyszóval a legrosszabbféle veszélyes ábrándozók.

Oroszországban is létezik egy ehhez hasonló vallásos szekta: nálunk őket nihilistáknak nevezik; ezen nyomorultak még a czár életére nézve is veszélyesek.

A szultán, a ki remeg az orgyilkosoktól, nagy figyelemmel hallgatta Nelidoff beszédét.

— Legutóbbi sz.-pétervári utam alkalmával, — folytatá Nelidoff, — szó volt a magas körökben a veszélyről, mely a czár életét a nihilisták részéről fenyegeté; felszólítottak engem is, hogy tanácsoljak, miként lehetne a nihilistákat ártalmatlanná tenni?

— És mit tanácsoltál? — kérde a szultán.

— Az orosz kormány — így hangzott tanácsom — tekintsen Perzsiára, hogy megtanulja azt, mit nem kell tennie és tekintsen Ausztria-Magyarországra, hogy megtanulja, miként lehet az orosz Babyket ártalmatlanná tenni. A nemrég meggyilkolt sah trónraléptekor igen szigorúan bánt a babykkal. Tömegesen lemészárolták őket; a vezéreket sőtét tömlöcbe vetették, ott torturozták, lassu tüzzel elégették.

Annyira ment az üldözés, hogy végre a babyk összeeszküdtek a sah élete ellen; a merénylet akkor nem sikerült.

Erre a fiatal sah egy proklamációt bosított ki, melyben az állt, hogy minden perzsa alattvaló azzal bizonyítsa be loyaltását a sah iránt, hogy a nép közül kiválaszt magának egy babyt és új kinzó szekeret gondol ki a baby kivégzésére, mert az eddig feltalált torturák nem elegendők a babyk megbüntetésére.

E proklamáció folytán a loyális perzsák közt divattá vált a baby-kinzás.

Minden perzsa udvaronez talált egy babyt, a kit a leggraffinirabb módon kivégezt.

Napi renden volt a babykat lassu tüzzel elégetni; lábukat és karjaikat a keresztbe font fágakra kötötték; az ágakat széjjel vágták, úgy, hogy azok a babyk testeköl kiszakították azok karjait és lábait.

De mind e kinzások nem használtak, mert a babyk mindent stoikus megadással tűrték s az alatt hogy őket kintozták, gyermekeik hozzájuk szaladtak és szent dalokat énekeltek.

Végre azt képzelte a jó sah, hogy a babyk — az utolsóig — ki vannak irtva.

— Nincs több baby, — gondolá és fellelegzett.

Azonban néhány baby-nek sikerült magát elrejtjen egy barlangba; hozzájuk minduntalan új hitsorsosok csatlakoztak; lassankint felszaporodtak; kijöttek a barlangból, propagandát csináltak, számuk ezekre ment — végre megölték az ez idő alatt megöregedett sah-t. A babyket és nihilistákat tüzzel, vassal nem lehet kiirtani, mert mentől többet ölnek meg közülök, annál többen vannak.

— Épen mint az örmények — mormogá a szultán.

— A perzsa példa bizonyítja — folytatá Nelidoff — hogy a lemészárlás nem jó eszköz a babyk kiirtására.

E példából megtanuljuk, mit nem kell tenni, mert lássuk, miként kell a fenyegető veszélyt elhárítani s e czélra vessünk egy tekintetet Ausztria-Magyarországra.

Itt megtanuljuk a mesterséget, miként kell a világnak port hinteni a szeméke.

Több ízben már azt tanácsoltam a czárnak, hogy adjon a leggyekeknek hasonló parlamentáris kormányt és alkotmányt, mint a minő Magyarországon létezik.

Azért mindent tehelné a czár, amit akar, és a felelősség az uralkodó pártot és kormányát terhelné.

A pénzt, melyet az óriási hadsereg fentartására csak nehezen fizetnek ma a lengyelek, lelkesülten szavaznak meg a képviselőházban és az adófizető »hazafiság« czégre »alatt odaadná utolsó fillérét.

— De mi történék akkor, — mondá a szultán — ha a lengyelek oly parlamentet választanának, mely Lengyelország elszakadását Oroszországtól követelné?

— Istenem! — felelt Nelidoff — melyik kormány nem szerezhet magának óriási többséget a szláv és magyar népeknél.

Szerbiában Garaschanin, mint kormányelnök, csak 3 helyet ad az ellenzéknek a skupstinában és ha Risztics az elnök, akkor Garaschanin pártja csak két helyet kap.

De még jobb példa erre nézve a magyar parlament és a magyar választások.

Egy ügyes ember akadt Magyarországon, neve Tisza Kálmán, a ki öt évig mint az ellenzék vezére, bolondította az ellenzékét mindenféle nagyhangzatu frázisokkal s aztán, mikor kormányra jutott, 15 évig nem csak mindent megtagadott, a mit az előtt hirdetett, de a bécsi udvar előtt csuszott, mászott, lefelé pedig pénzzel, erőszakkal és fortélyllyal ártalmatlanná tette az ellenzékét s úgy rendezte be az államgépezetet, hogy ha akarta volna, a seprőnyelet is megválasztják képviselőnek.

Most is ő uralkodik titokban és cselédjei a miniszterek — úgy járnak el, a mint a mester parancsolja.

— Egy ilyen embert — suttagá a szultán — kell magamnak az örmények közt keresni.

— A hangzatos szavaktól — folytatá Nelidoff — alkotmány, parlament, szabadság, egyenlőség, nem kell megijedni.

Ezek csak szavak, melyekkel a népet ámitják. Magyarországon a minisztereket a szegény nemesek és professorok köréből választják; ezeknek a miniszterség karriére, mely szép nyugdíjjal jár; az illető miniszter csak nyerhet, akármilyen történet s azért vakon engedelmeskedik.

Hogy mit tud a miniszter, tud-e olvasni, vagy írni, — az mellékes.

Födolog, hogy jól tudjon vivni; ha aztán egy ellenzéki ember kezd alkalmatlan lenni és nem lehet megvesztegetni, a miniszter párbajra hívja őt és beveri a fejét.

Ha pedig egyik vagy másik miniszter valami ostobaságot mond, melyen a közönség nevet, akkor provokálni kell az utcagyerekek által egy utcai demonstrációt.

— A lovasrendőrség botokkal a bámész tömegre ront; asszonyt, gyermeket legázol és a botokkal a járó-kelő közönséget agyba-főbe veri.

— Brávó! — szolt közbe a szultán — ez jó találmány, ezt megpróbálom az örményekkel!

— Ekkor az emberek megrémülnek és elfelejtik nevetni.

Persze, — végzé Nelidoff — a vége a dolognak az, hogy az uralkodópárt a sok gyalázat után, melyet elkövetett, magától összeroskad.

De akkor majd gondoskodik Tisza Kálmán egy új pártalakulásról.

Az emberek és a pártok halandók és mulandók, de örökkévaló és halhatatlan az egoizmus, az aljasság, a hyperloyalitás, a korrupció és a ezinizmus.

— Helyes — felelt a szultán — és most már beszéljünk az örményeknek ígért reformokról. Ha csak találnék az örmények közt olyan embert, mint az a Tisza Kálmán! *A-ny.*

EGYESÜLETEK.

M e g h í v ó.

A »Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet« választmányi tagjait és védhölgyeit van szerencsém a f. évi november hó 17. napján d. u. 3 órakor lakásomon tartandó választmányi gyűlésre meghívni.

Nagyvárad, 1896. november hó 12.

Özv. báró Gerliczy Félixné,
elnöknő.

I R O D A L O M.

— Megjelent: **Az ember**, vagy: **Hogy neveljük magunkat és másokat?** Írta **Stolz A. Ford. K a r a c s a y** Arpád. — Stolznak hire sokkal nagyobb, minthogy »**A z e m b e r**« című munkáját nagyon ajánlani kellene. Népies író volt ő szívvél-lélekkel s alaposság és következetesség jellemzi tollát. Jelen művében az embert jellemzi, születésétől egészen a sírig. Munkája az emberi életet 12 hónapra osztja s úgy mutatja be az élet különböző változait. Lapidáris és humoros iránya kedvelté teszik műveit széltében hosszában. Jelen műve egyike a legsikerültebbeknek, a mely a fordító magyaros fordításban csak nyert érdekességében. A mű 10 iv, finom papírra nyomva. Ára 35 kr. Félvásznonban 60 kr. egész diszes vászonkötésben 75 kr. Alkalmass alkalmi ajándékul. Megrendelhető az »**O k t a t ó** Népkönyvtár« szerkesztőségében **P o z s o n y**.

— **Megrendelési felhívás Lourdes című műre.** Midőn dicsőségesen uralkodó pápánk, XIII. Leo az egész keresztény világ figyelmét századunk legnevezetesebb bucsujáró helyére, Lourdesra irányozta, azóta szeretett hazánkban is napról-napra nő az érdeklődés a bold. Szűznek eme kiválasztott helye és az ottan nagy számban előforduló csodás gyógyulások iránt. Alulírott a múlt esztendőben egy 250 személyből álló zárandokereget vezetett Lourdesba és a zárandokút közben szerzett tapasztalatoknak, Lourdesnak leírása és a csodás gyógyulások ismertetése képezik tárgyát a jelen munkának, mely a napokban hagyja el a sajtót. A 12 képpel illusztrált és 14 ivre terjedő munka ára: finom velin papiroson, füzve 1 frt 20 kr., díszes vászonkötésben 1 frt 80 kr. Legfinomabb vastag velin papiroson diszkötésben 3 frt. Gyűjtőknek nyolcz példány után egy tiszteletpéldánnyal szolgálók. Budapesten, 1896. november havában. *Dr. Puri Iván*, a budapesti központi papnevelde tanulmányi felügyelője. Lakik: Budapest, IV. kerület, Központi Papnevelde.

— **Előfizetési felhívás.** Kath. szertartásu temetési zsebkönyvem II. kiadása fogyóban van. A harmadik kiadást rendezem sajtó alá, mely sokkal bővebb lesz. Előnye; zsebbe tehető, olcsó, ment a sok fölösleges énektől. Ára 40 kr. Felkérem ez alkalommal a kántor és kántortanító urakat sziveskedjenek könyvembe énekeket kottázva, vagy anélkül beküldeni, hogy belemagyarássam. Sziveskedjenek a szertartást magyarul s a Liberát is megküldeni s jelezni, hogy körülbelül hány példányt rendelnek. A ft. papság, kitanítók, nép, iskolás gyermekek számára lesz szánva s püspöki hatóság által engedélyezve. Ajánlják s gyűjtsenek rá vevőket. Hozzák be a népnél s az iskolás gyermekeknél. Kiváló tisztelettel Nagyváradon 1896. nov. 13. Nagy Béla kir. tanf. tollnok. (Szent-János-utca 339. ez. a.)

— **Saverny Róbert** vagy a „keresztes hadak Keleten” című jó irányu regény megjelent. A jeles szerzőtől származó francia művet *Pelikán* Kr. magyarította. A történelmi regényírás, bár mint sajtó termék nem örvend olyan kelendőségnek, mint a könnyebb elbeszélések, mégis az olvasó kiművelésére, ismeretkörünek kiszélesítésére sokkal hatályosabb. A jelen regény azon idő eseményeit írja le elbeszélő alakban, midőn szent Bernát gyűjtő beszédei sz. lelkesedéssel tölték el a Nyugat keresztényeit s százával és ezrével tödültek a szaraczenok által bitorolt sz. föld visszafoglalására. Saverny Róbert nemes, elhagyja anyját, jegyesét és a sz. kereszt szolgálataiba szegődik. A kereszties hadjárat elmúltával visszatér övéhez s megtartva hűségét, el veszi választottját. A mű díszes kiállításban nyolcz ivre terjed. *Füzve 40 kr., — f. o. 60 kr., — eg. vászon, díszes nyomással 75 kr.* Ajándékul igen alkalmas. Kapható: *Oktató Népkönyvtár* szerkesztőségében Pozsony.

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³³ d. e., 2 ³³ d. u., 11 ³³ éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁰ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ²² reggel, 8 ⁴² d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyesvonat 1 ³³ d. u., személyvonat 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felé gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ reggel, személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel, 11 ²⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ³⁰ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh* felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vaskóh-Belényes* felé vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e. 9 ¹⁵ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ³⁰ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ósi-Köt-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ³⁵ d. u.	Gyoma-Köt-Ósi felé vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe, és vissza közlekedni.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Magyar recitátor nő a külföldön. Tor-dai Graill Erzi, a magyar költészet és magyar viszonyok ismertetője, volt nagyvárad felsőleányiskolai tanítónő, németországi körútjában legutóbb Brémában tartott sikerült ismertető és szavalati előadást Petőfiről és költeményeiből. A Bremer Courier hosszú cikkben ismerteti és méltatja a szép előadást.

Budavár bevétele Münchenben. Wlassics miniszter leiratilag felhívta a főváros törvényhatóságát, hogy rövid időre engedje át Benczur Gyula »Budavár bevétele« festményét, mert be akarja mutatni a Münchenben rendezendő művészeti kiállításban.

A népszínház bérlete. A népszínház bizottság 1897. okt. 16-ától pályázatot hirdet a népszínháznak 5 évre való bérbeadására. 10,000 frt kauczió kell s az ajánlatok január 2-ikáig beadandók.

Igazságszolgáltatás.

Megboszulta magát. D u m e Juont, valamiért megintette a papja. Szörnyen megnehezelt ezért és bosszura gondolván, felgyújtotta a pap buzáját. Hanem kisült rá a gyújtogatás büntette és a törvényszék elé került. A törvényszék K. N a g y Sándor elnöke alatt, tegnap foglalkozott az ügygel és D u m e Juont 6 h a v i b ő r t ö n r e ítélte.

Egy váltóhamisító banda. Emlékezetében van még az olvasó közönségnek az a váltóhamisító banda, mely Nagyfalvától a »Gazdasági« és a »Szalontai takarékpénztár«-ban próbálta meg értékesíteni hamis váltóit. E banda tagjai: G r ó z a Gábor székelyteleki, D r i m b a Kálmán rózsafalvai román tanítók, továbbá B o j c z Mojsza görbedi és F e k e t e István szintén görbedi földművesek. A kir. kuria ítéletét tegnap hirdették ki előttük, mely szerint a táblai ítélet hagyatik jóvá azzal a módosítással, hogy a magánokirat hamisítás alól felmenti őket és csupán közokirat hamisítás büntetésben mondja ki vétkeiknek és G r ó z á t 4 é v i f e g y h á z r a, D r i m b á t 2 é v i, B o j c z o t és F e k e t é t pedig egyenkint két és fél évi fegyházra ítélte.

Elítelt hamisító. S z a b ó Sándor ottományi lakos azokhoz az okoskodó emberek közé tartozik, kiknek egy cseppet sincs inyökre az adófizetés. De ha már fizet is, ha csak lehet, vagy svindlizik, vagy talál valami más utat, hogy a fizetendő summa mentől kevesebbet tegyen ki. A múlt évben mindössze 1 frt 50 krnyi adó volt reá kivetve. Ki is fizetett 50 krajczárt, aztán zsugori lelkülete által ösztönözve, szépen elibe pingált az adókönyvben fityegő 50 kr. elébe egy »1«-est, így lett aztán belőle 1 frt 50 kr. Hanem a törvény okos férfiai rájöttek a turpisságra s annyira vitték a dolgot, hogy a kir. törvényszék tegnap tartott ülésén Szabó Sándort közokirat hamisítás büntette miatt h a t h a v i b ő r t ö n r e és 3 évi hivatalvesztésre ítélte.

Egy évi államfogságra ítelt pap. Knézits József volt ráczkevei káplán a múlt évben közvetlenül azután, hogy Lepsényi Miklóst, a »Magyar Néplap« felelős szerkesztőjét 6 havi államfogházra ítélte a budapesti sajtóbírószág, gyűjtés útján értékes kelyhet vett az üldözött pap-szerkesztőnek, melyet hivi elén ünnepélyesen át akart nyújtani Lepsényinek. Az átadásnak múlt évi szeptember 7-én kellett volna megtörténnie szép ünnepély kíséretében, a mit azonban a szolgabíró betiltott. Knézits a plébániára vezette az egybegyűlő híveket; itt azonban a csendőrség avatkozott a dologba s megakadályozta az ünnepélyt. Ez erőszakoskodáson felháborodott közönség erre a templomba vonult, hol mégis átadták Lepsényinek a kelyhet. Knézits ez alkalommal beszédet tartott s kellő méltatásban részesítette a polgári házasságot. A szemfüles ügyészség, melynek kiváló passziója a katolikus írók és papok üldözése, »hatóság elleni izgatás és vallás elleni vétség« címén perbe fogta Knézits Józsefet, kit a pestvidéki törvényszék felmentett a vád alól. Az

ügyészség nem nyugodott. Áldozat kellett neki mindenáron. Felebbezett hát, s előbb a kir. tábla, majd tegnap a Kuria is egyévi államfogházra és 200 forint pénzbüntetésre ítélte Knézits József, most már felcsnthi plébánost. — Gyönyörű paczifikálás.

REGÉNY-CSARNOK.

Zsebeld ki felebarátodat.

REGÉNY.

Irta: G É R A R D E. D.

38

— Kizárólag az övé — nyögte Iczig, a ki hiába igyekezett megszabadulni Luczyán markából — Anyjáról szállt reá.

— S a tőke elhelyezése?

— Oly biztos, akárcsak a frigszekerény!

— Nem csapsz be, te hunczut — szölt Luczyán megrázva a zsidó karját. — Megbá-nod, ha csak egy szó nem igaz is.

— Oly igaz, mint Mózes könyvei — he-hegte Iczig a felindulástól. A szombat virradata folyton közelgett s Iczig utastársai lassan megindították a szánkót. — Hamuvá váljék a szakállom, ha nem szoltam igazat.

A mint megoldódtak a fehér ujjak, Iczig mint a nyil rohant a havat fekaparva. Egy pillantás mulva hófelhőt szórva rohant a szán az uton.

Luczyán testvérét türelmetlenül találta, melyet ez elnyomni sohogy sem tudott.

Valóban, Luczyán okosabban tettél volna, ha a lovakra tekintettel vagy s nem állasz meg, hogy virágmagvakról beszélj.

— Sürgős volt — felelt Luczyán, visszaterve helyére.

Pár perczig csend lett. Kázmér azonban kíváncsi volt testvére véleményére Xenia felől. Ugy találd tehát, hogy Viczia kedves — kezdé.

Luczyán ugyan semmi ilyesmit sem mondott, hanem azért felelt. Azt hiszem, igen kedves lehet; velem szemben ugyan nem volt valami különös előzékenységgel.

— Miről beszéltél vele?

— Virágokról próbáltam társalogni, mert tudtam téled, hogy azokkal szivesen foglalkozik. De úgy látszik, te csalódtál.

— És hogyan vélekedel Xeniaról? — kérdé tovább Kázmér.

— Ugy látom, szebb mint nénye.

— Szebb! — ismétlé Kázmér s majd kijött sodrából. Azt várta, hogy Luczyán elragadtatásának, vagy legalább is, mivel Luczyánt nem igen szokta valami elragadni, őszinte csodálkozásának ad majd kifejezést. — Ez az egész különbség; amit a kettő közt lelsz.

— Másokat is vettem észre — szölt nyugodtan Luczyán, — szellemieket.

— Nem értem, hogy véled ezt — viszonzá Kázmér kissé hevesen.

— Mert hibás az álláspontod. Részemről nem vagyok oly ostoba, hogy a nőben észet keressek. A kiváló szellemi képesség a nőnél inkább hátrány mint más; akik ilyennel rendelkeznek, nem tudnak vele bánni. Kétségen kívül nekem is ez lesz a nézeted, ha majd egy pár évvel idősebb leszesz.

Egyik testvér sem vette észre, hogy ezt a fiatalabbik mondotta az öregebbnek. Kázmér 26 éves korában sokkal fiatalabb volt, mint a 24 éves Luczyán.

— Hidd el, Kázmér, hogy aki nőitől észet vagy jellemet vár, az maga is rosszul lehet elbocsátva az elsővel. Viczia kisasszonynak esze van, amint félek, és sokat mond az, hogy azért mégis tetszik nekem. A hugát illetve egyetértek veled ami a nőben földolog, szép.

A beszélgetés elakadt. Luczyán azon tündött, amit a zsidóval beszélgetett; Kázmérnak meg sehogysem fért a fejébe, hogy lehet Xenia szépségéről oly hidegen nyilatkozni.

Hosszu hallgatás után újra felvette a szót. — Viczia kisasszony meghitt, jöjjenek rókavadászatra Lodnikibe, bizonyára téged is meghitt?

— Nem ereszkedett annyira le; hanem atyja tette azt meg, a mi egyre megy.

— Tehát te is részt fogsz venni a vadászaton?

— Valószínűleg; haragszom a rókákra s

a fogók nem teljesítik feladatukat, semmit sem fogtunk velük, csak egy pár tuczat kiéhezett verebet.

— Szegény kis állatok! — mondá Kázmér.

— Gyalázatos kis teremtések! — felelt vissza Luczián nevetve. Nem tulságos lágy neked, katonának, a szived?

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

A külügyminiszter a »Nemzet« ellen.

— Saját tudósítónktól. —

A külügyminiszterium lapja, a »Fremdenblatt« (melyben Kálnoky nevezetes támadását intézte Bánffy ellen az »Agliardi ügyben«) tegnap szenzációs cikkben fordul a »Nemzet« ellen, mely az osztrák antisemitus terjedése által fenyegetve látta a monarchia nagyhatalmi állását s a hármasszövetséghez való viszonyát. A nagy feltűnést keltett cikk a következő:

»Ha egy külföldi, szövetségünkkel barátságos irányu lap egy szivtelen oroszoknak adná át a szót, hogy megmutassa a belpolitika irányát, amelyek azt a külföld állása fogja kísérni, akkor ez a tapintatlanság még menthető lenne a tájékoztatlan-sággal. Egészen más, ha ezt a példát — belviszonyainkra befolyást gyakorolni a külföldre való practentiós tekintetek által — követik a monarchia tekintélyes komoly lapjai.

Az uralkodó vagy fenyegető klerikalizmus vagy azt a meghatározhatatlan polonizmust úgy tüntetni fel, mint ami kompromittálja a külföldhöz való viszonyainkat, — egészen más-ként hangzik egy bécsi lapban, mint egy orosz szájában. Egy idegennek előbb be kellene bizonyítani, — amit nem lehet bebizonyítani hogy a klerikalizmus és polonizmus uralomra jutott vagy arra fog jutni és hogy úgy a belügyek vezetése, mint a külügyek felett való döntés rájuk lett bízva. Ha azonban egy osztrák lap ezt az állítást egyszerűen ismétli, akkor ezt a külföldi ellenség egyszerűen hebizonyítottnak veszi. Éppen oly szívesen veszik a mi ellenségeink azt a Cassandra-jóslatot, ami egyik budapesti vezérközlönyben látott napvilágot. Ha ez a lap az itteni állapotokat chatolikusoknak találja, nálunk megoszolnak a nézetek a felett, mikor kezdődött az a chaosz, ki annak az oka, — de osztatlan kíváncsisággal várják a megoldásnak azt a módját, amit Budapesten terveznek.

Ha az a lap a bécsi tartománygyűlési választások által mégis fenyegetve látja a mi nagyhatalmi állásunkat és attól fél, hogy a klerikalizmus megzavarja a mi Olaszországhoz való viszonyunkat, a német nemzeti hazafiatlanság pedig Németországhoz való viszonyunkat, míg a csehek született ellenségei a hármasszövetségnek, — akkor mi attól tartunk, hogy ezen aggodalmaknak nyilvánítása nem felel meg egészen annak a hazafiságnak, amely ezt a közleményt kétségkívül sugalmazta. Talán ha beáll a belviszonyokban a szándékolt hatás, az nem lesz észrevehető, de a külföldön mindenesetre érezhető lesz annak hatása, pedig az nem volt szándékukban. És az abban áll, hogy a mit csak feltételesen gondoltak és mondottak, azt az érdekeltek kétségtelesen veszik és terjesztik azt.

Aki kisebbíti ami nagyhatalmi állásunkat, aki a mi szövetségünk értékét és állandóságát kisebbíteni óhajtja, az azt ami a jövőnek csak íjesztő rémeként idéztetik fel, az azt való gyanánt veszi. A mi pártoskodásunkról a külföld előtt ezen szomorú tükörrel egy megnagyobbított — de Istennek hála — torzképet mutatnak. Ezt azonban alig lehet eltérni a külügyek

felelős vezetésének, amíg ez hivatva van az európai kérdések eldöntésénél a monarchia súlyát érvényesíteni.

Az ilyesmi nem késelteti a birodalom befolyását, mert hiszen az idő elég gyakran meghazudtolta már az előre megátolt kritikus napokat. De leszállítja hitelünket, nem zavarja ugyan a birtokviszonyt, de hitelünkre nyomasztó hatással vannak és ingadozásokat okozhatnak tekintélyünk és befolyásunk értékében melyeket jobb volna kerülni. Ha a kisebb fractiók és organumaik ellenséges magatartást tanusítanak Anglia irányában és szakadást kívánnak Németországtól, — ez csak mosolyt kelt. De ha ezt komolyabb lapok teszik, zavart és kárt okozhatunk. Azért a »Fremdenblatt« azt véli, hogy annak a két dolognak, amely a monarchiában minden változások között egy séges maradt, t. i. hadsereg és a külügyek minden pártoskodástól mentve kell maradnia. A bástyáknak, melyek mindnyájunkat védnek köveit nem szabad tördelni, hogy azokkal egymást találhassák a pártok.

Kirabolt halott.

— Egy háziorvos büne. —

Saját tudósítónk távirata.

A fővárosban megjelenő »Esti Ujság« tegnap száma meglepő, szenzációs hirt közöl, mely mindenféle nagy feltűnést keltett.

Nem régen halt meg Budapesten özv. Pacsu Ferenczné dusszagdag nő, akinek a fővárosban több háza volt s azonkívül százezrekre rugó érték papírba fektetett vagyona.

Elhunyt előtt végrendeletet csinált a dusszagdag nő, a melyben 200,000 frt összegű értékpapirokról is rendelkezett, a melyek egy Wertheim-szekrényben voltak elhelyezve nagy összegű szelvényekkel együtt.

A nő elhunyt alkalmával az értékeket tartalmazó pénzszekrény kulcsát a nyakában találták meg s Hets Ödönnek kézbesítették.

Tegnap mikor Hets Ödön ügyvéd az örökösrel leltározott s a Wertheim-szekrényt felnyitotta, nagy meglepetéssel látták, hogy a szekrényből nagy összegű értékpapírok hiányoznak s mindössze csak 30 frt van a szekrényben.

A rendőrség megindította a nyomozást, hogy az értékpapírok eltűnéséről biztos adatokat szerezzen s ahhoz képest járjon el. Távirati intézkedésre kihallgatták az elhalt özvegy nő volt szobaleányát, aki jeienleg Sopronban lakik, de ez igazolta kellelőleg magát és nyomra vezette a randőrséget. Kijelentette ugyanis, hogy ha valóban hiányzik a pénzszekrényből valami, azt csak az özvegy házi orvosa lo-phatta el, mert az egyedül volt jelen a szobában, mikor az özvegy urnő meghalt.

A rendőrség felidézte dr. Korotnai Krick Árpád budapest-városi tisztiorvost, aki évekig volt Pacsurné háziorvosa s kérdőre vonták az elveszett értékpapírokra nézve, de dr. Krick, aki fővárosi törvényhatósági tag is, hevesen tiltakozott, hogy ilyennel gyanusítani merészelik s tagadta, hogy legkevesebb tudomása is lenne a lopásról. A körülmények azonban nagyon valószínűvé tették, hogy más nem lehet a tolvaj, mint az elhunyt háziorvosa, aki valószínűleg akkor rabolta ki a pénzszekrényt, mikor az özvegy asszony meghalt s a kulcsot a halott nyakából lekasztva, könnyen hozzá férhetett a szekrény tartalmához.

A nagyon is súlyos gyanuok alapján végre is a rendőrség megtartotta a házkutatást a kerületi orvos lakásán, még pedig meglepő eredménnyel.

Az orvos lakásában megtalálták a szekrényből elveszett értékpapírokat, továbbá egy hazai takarékpénztári részvényt, a mely azon három részvény közül való, a melyen az orvos megvette az özvegytől ennek múzeum-köruti házáat. Ezen részvény is a kifosztott pénzszekrényben volt.

A házkutatás eredménye a rendőrségnél is nagy meglepetést keltett.

A vallatást folytatják. Dr. Kricket nagyon felizgatta, mikor a házkutatásról értesült.

Azt állítja, hogy a nála talált értékpapírokat, szelvényeket, részvényeket az özvegytől kapta ajándékba.

Dr. Korotnai Kricket a kihallgatás után fogva tartották.

KÖZGAZDASÁG.

A nagyváradai szüret eredménye.

A nagyváradai szőlőhegyet a fillokszera pusztítása után csak az utóbbi pár évben kezdik nagyobb arányban rekonstruálni; de az eddigi eredmény sikerrel biztat, hogy a közel jövőben már ismét számot tesz a váradai hegy a bortermő vidékek közt.

Az 1896. év előtt a váradai hegyen újra ültetve volt 276 hold nem immunis talaj és 5 immunis homokos talaj; 1896-ban beültettek 162 holdat, tehát ez idő szerint a nagyváradai hegyen 443 hold új szőlő ültetés van. Faj szerint direkt termő amerikai faj 58 hold, még be nem oltott amerikai vesszővel 42 hold, beoltott amerikai vessző 343 hold.

A szőlő kereskedelem Nagyváradon hatalmasan fejlődött, amit igazol az azon körülmény, hogy a nagyváradai szőlősgazdák 62,300 kilogramm szőlőt adtak el. Ez még nem olyan mennyiség, a milyent akkor produkálhatunk, ha nagyobb területről a külföldi piacokra is exportálhatunk.

Termett az 1896. évben a váradai hegyen 1974 hectoliter must; ebből készült közönséges fehér bor 1868 hectoliter, vörös bor 86 hectoliter.

A peronospora 19 holdon észleltetett. A július 5-iki jégeső 139 hold szőlőben okozott kárt.

A gazdaszövetség alapszabályai. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület választmánya ma délután 4 órakor Desseffy Aurél gróf v. b. t. t. elnöklésével ülést tartott, melynek főtárgyai az egyesület tisztviselőinek nyugdíjszabályzata s az egyesület alapszabály módosítása voltak. Mindkét tárgyat Rubinek Gyula ügyvezető-titkár, a tervezetek készítője terjesztette az ülés elé. Az egyesület alapszabályát a gazdaszövetség megalakítása szempontjából a IV. orsz. gazdakongresszus határozataihoz képest módosították. A választmány rövid vita után némi stüláris módosítással elfogadta az új alapszabályt, valamint a gazdák országos szövetkezetének alapszabályait is. A szövetségnek e szerint nemcsak a gazdasági egyesületek, hanem az országos jellegű szövetkezetek, a földhitelintézet stb. is tagja lesz. A választmány elhatározta, hogy föl fogják szőlítani a horvát-szlavon. szász- és román gazdasági egyesületeket is a szövetségbe való belépésre. A szövetségnek az O. M. G. E.-nél azonos választmánya lesz s csak a közgyűlés lesz külön. A választmányba minden belépő egyesület 1—1 tagot küld. Végül a titkár bemutatja az Erdélyi Gazdasági Egyesület e tárgyban beterjesztett javaslatát, de e felett, miután a javaslat kívánalmának már az alapszabályokban helyet adtak, napirendre tért. — Ezenkívül még számos folyó ügyet intéztek el.

Terménytőzsde.

Budapest, nov. 13.

B u z a	őszre, bácskai	8.28
•	őszre, északi	8.29
•	október-novemberre, bácskai	7.02
•	okt.-nov.-re északi	7.04
R o z s	őszre bácskai	4.22
R o z s	őszre, északi	4.24
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	0.00
•	okt.-nov.-re, északi	0.00

Repce október-novemberre, bácskai	11.90
okt.-nov.-re, északi	11.95
Bécs, november 12.	
Buza tiszai	8.20—8.65
bánsági	7.85—8.45
bácskai	7.90—8.35
szokványáru őszre	8.28—8.30
Buza szokványáru tavaszra	7.05—7.25
Rozs tiszavidéki	4.65—7.75
szokványáru őszre	7.22—7.25
szokványáru tavaszra	7.38—7.40
Tengeri magyar	6.10—6.30

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. nov. 13-án.	
Magyar aranyjárdék 4%	122.—
Magyar koronajárdék	99.15
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.25
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/3%	100.75
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	120.75

Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	155.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	136.50
Oszták járadék papírban	101.—
Oszták járadék ezüstben	101.—
Oszták járadék aranyban	122.25
Oszták korona járadék	101.—
1860. oszták államsorsjegyek	144.50
Oszták magyar bankrészvény	435.—
Magyar hitelbank részvény	402.75
Oszták hitelintézeti részvény	365.70
Oszták-magyar államvasúti részvény	355.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.52
Német birodalmi márka	58.85
London vista	119.85
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.75

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

8947.—896. tkv. máj. 13.

Árverési hirdetmény.

A nagyvárad kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság által Márta Stefán végrehajthatónak, Hanga Vaszali végrehajtást szenvedő elleni 421 frt 67 kr. tőke s járuléka iránti végrehajtási ügyében végrehajtást szenvedő tulajdonául felvett ezen tkvi hatóság területén fekvő s a kardói 17. sz. tjkvben foglalt A I. 1—6. rsz. a. ingatlanokból, továbbá a kardói 18. sz. tjkvben foglalt A I. 1—6. rsz. a. ingatlanokból; végre a kardói 41. sz. tjkvben foglalt A I. 2—4. rsz. a. ingatlanokból a Hanga Vaszalit mindegyikből 1/3 részt illető jutaléka a kért végrehajtási árverés az 1881: 4 X. t.-cz. 146. §-a értelmében elrendeltetik s foganatosítására **határidőül 1896 évi december hó 3-ik napjának délelőtti 9 órája** Kardó község házához ki-
tűzetik.

Kikiáltási ár a kardói 17. sz. tjkvben foglalt jutaléka 452 frt 34 kr.; a kardói 18. sz. tjkvben foglalt jutaléka 163 frt; a kardói 41. sz. tjkvben foglalt jutaléka 25 frt, azonban az árverésre kitűzött ingatlan szükség esetén ezen áron alul is elfog adhatni. Venni szándékozók bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át, vagyis 45 frt 20 krt, illetve 16 frt 30 krt, illetve 2 frt 50 krt tartoznak készpénzben vagy óvadékképes érték-papirokban letenni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig az első részlet az árverés napjától számított 15 nap alatt, a második részlet ugyanazon a naptól számított 2 hónap alatt, a harmadik részlet ugyanazon naptól számított 3 hónap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 6% kamat fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál és Kardó község előljáróságánál megtekinthetők.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.
Nagyváradon, 1896. szeptember 3.

Barry,

kir. törvényszéki bíró.
Olasz Gy. tszéki bíró távollétében.

(262) 1—1

COAKS,

tartós fűtésre legjobb és legjutányosabb tüzelő anyag.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legalkalmasabb a gáz-coaks, mert a súlyosabb és ezáltal drágább mile coaks (Meiler Coaks) sokkal nehezebben gyul meg.

A coaks ára nálunk 2 frt métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor métermázsánként 14 krajczár fuvardíjért hához szállítjuk a város belterületén.

Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyújtunk a coaks vásárlásánál a mennyiben ha egyszerre legalább 250 kilót rendelnek meg, akkor nekik fuvarbért nem számítunk.

Nagyvárad, 1895. novemberben.

NAGYVÁRADI LÉGSZESZGYÁR:

Az igazgatóság.

258 5—12

Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak.

Főmagasságu *Dr. Schlauch Lőrincz*

bibornok ur Ő Eminenciájának szállítója.

SZILÁDKY és TÁRSA

NAGYVÁRADON, BÉMER-TÉR, POYNAR-FÉLE HÁZ.

FÉRFI RUHÁK.

Midőn a gazdag választéku angol és francia kelmékkel berendezett raktárunkat a t. közönség figyelmébe ajánljuk, bátrak vagyunk megemlíteni, hogy

a külföld legujabb eredeti divatczikkei

nagy választékban nálunk kaphatók s — tekintettel a divat haladására — a jó munka és izléses divat keresztülvitelére a legkitünőbb erővel rendelkezünk.

Szövetek mérték szerinti eladása gyári áron.

➡ Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk és mintákkal szolgálunk. ➡

(214) 12—20

Jutányos, határozott árak.

Túlhalmozott raktár miatt leszállított árak.